

Děkujeme všem za zájem o vzdělávací oblast Umění a kultura (UaK) a za vyjádření názorů, které jsou z pochopitelných důvodů mnohdy protichůdné. Proto jsme se snažili shrnout naše odpovědi do okruhů, které reagují na zmíněné problémy, a to bez ohledu na to, zda se jednotlivé dotazy a další vyjádření vztahují k variantě A, či variantě B. Dotazy jdoucí nad rámec koncepce UaK (např. provázanost taneční a pohybové výchovy s tělesnou výchovou) budou řešeny ve spolupráci s dalšími pracovními skupinami při hledání společného základu.

Problematika časových dotací a učebních plánů

V současné chvíli je podle [Zadání pro NPI ČR](#) stanoven celkový počet hodin pro 1. stupeň (118 h) a pro 2. stupeň (122 h). Disponibilní časová dotace na 1. stupni činí 15 % (18 h) a na 2. stupni 30 % (36 h). Disponibilní časová dotace vytváří prostor pro rozšíření vzdělávacího obsahu nad společný základ i jeho upevňování a procvičování. Pro vzdělávací oblast UaK ani pro jiné vzdělávací oblasti není v tuto chvíli stanovena časová dotace na úrovni rámcového učebního plánu. Není zatím důvod předpokládat, že bude využití disponibilní časové dotace na úrovni ŠVP vázáno dalšími pravidly.

Problematika členění oborů na základní a rozvíjející

Zadání pro NPI ČR nečlení obory na základní a rozvíjející (doplňkové), respektive nečlení učivo na jádrové a rozvíjející, ale hovoří o společném obsahovém základu, který je určený všem žákům. Středem pozornosti se tak nestává otázka rozřazení obsahů na „povinné“ a „doplňující“ a jim odpovídající kategorie ve stávající struktuře kurikula (vzdělávací obory a doplňující vzdělávací obory), ale to, s jakými zásadními obsahy vzdělávací oblasti UaK se mají všichni žáci na základní škole seznámit.

Termín „rozvíjející obor“ není v Zadání pro NPI ČR užíván, hovoří se zde pouze o společném obsahovém základu, určeném všem žákům v příslušném stupni. Nejen z tohoto důvodu je pak zásadní, jaké obsahy za oblast UaK mají být na úrovni RVP ZV stanoveny jako společný základ (ten bude definován v dalších fázích procesu) a jaké jsou již plně v kompetenci školy.

Problematika změn a kontinuity v oblasti UaK

Vzdělávací oblast UaK je ve stávajícím RVP ZV koncipována jako oblast otevřená různorodým uměleckým obsahům a podporující mezioborovou spolupráci, ovšem s tím, že zachovává tradiční rozdělení oborů na povinné (hudební výchova a výtvarná výchova) a doplňující (dramatická výchova, taneční a pohybová výchova, filmová/audiovizuální výchova). Cílem vzdělávání v oblasti je uvědomovat si sebe sama jako tvůrčího jedince, poznávat umělecké prostředky, postupy a metody jednotlivých druhů umění, vyjadřovat se jimi podle svých individuálních dovedností, schopností a zájmů. Aby žák přistupoval k umění „jako k procesu specifického poznávání a dorozumívání“, jehož výsledky „nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky“. Aby vnímal umění a kulturu jako součást lidské existence a jako kontinuitu procesů a výsledků duchovní činnosti.

V průběhu tvorby návrhu koncepce revize vzdělávací oblasti UaK byla snaha posílit stávající přínos oblasti ve vzdělávání. Shoda nastala v odpovědích na otázky části analytické a na 4 otázky části koncepční. Na otázku č. 3 v koncepční části „Jak se má změnit rozdělení oblastí a oborů, přiřazení oborů do oblastí, vztahy mezi obory a oblastmi a návaznosti oborů a oblastí mezi vzdělávacími stupni s ohledem na celostní rozvoj každého žáka?“ shoda nalezena nebyla a vznikly proto dvě variantní představy dalšího směřování vzdělávací oblasti UaK. Zjednodušeně lze říci, že varianta A vychází ze stávající a nejrozšířenější podoby výuky uměleckých oborů, z dosavadní pedagogické praxe i zkušenosti z kontinuálního vzdělávání v předmětech hudební výchova a výtvarná výchova. Varianta B se přiklání k pojetí širší a otevřené vzdělávací oblasti, s tím, že je možné budoucí výuku uměleckých obsahů organizovat na úrovni školy i jinak, než tomu bylo doposud. Obě varianty současně nastolují otázky týkající se toho, co vše má být obsahem všeobecného vzdělávání, s čím vším se ve vzdělávací oblasti UaK mají seznámit všichni žáci na základní škole, jak zajistit kvalitu výuky, ale především – zda kontinuálně sledovat dosavadní ověřenou praxi, či hledat nové modely výuky.

Při hledání budoucí podoby vzdělávací oblasti UaK se diskutovala otázka, zda mají být očekávané výstupy na úrovni nového dokumentu zpracovány „rovnocenně“, zda mají být některé označeny za základní a doplňující (rozšiřující apod.), nebo mají být zpracovány výstupy nejen oborové, ale i „zastřešující“ vzdělávací oblast UaK jako celek, zda má být integrace uměleckých obsahů definována již na úrovni RVP ZV, nebo na úrovni modelových ŠVP a vlastní výuky ve škole, tedy samotnými učiteli apod.

Problematika přípravy absolventů na výuku a dalšího vzdělávání pedagogů

Kurikulum nemůže prioritně řešit aprobovanost pedagogů a jejich připravenost na výuku. Kurikulum na státní úrovni vychází ze základních strategických dokumentů a požadavků státu na vzdělávání. Respektuje kontinuitu obsahu vzdělání a vzdělanosti, zároveň ovšem musí předjímat vývoj společnosti a uplatnění žáka v osobním a profesním životě a jeho interakci s okolním světem. S ohledem na zmíněnou skutečnost nelze toto pominout ani ve vzdělávací oblasti UaK, která má už ze své podstaty přinášet do vzdělávání nové podněty, má dát šanci novým pohledům na výuku a novým přístupům k obsahu a rozvíjet individuální schopnosti a potřeby žáků v umělecky tvořivé rovině. Proto je zapotřebí také podporovat význam důležitosti vzdělávání ve vzdělávací oblasti UaK prostřednictvím osvěty ve spolupráci s kulturními institucemi a institucemi poskytujícími další vzdělávání učitelů i ředitelů škol a ve spolupráci napříč uměleckými a dalšími obory, například při vytváření metodických materiálů. V otázce aprobovanosti pedagogů by měly na novou podobu RVP ZV reagovat příslušná akademická pracoviště začleněním vhodných oborů nebo vzdělávacích obsahů do profesní přípravy učitelů.

Otázka dalšího postupu prací na revizi vzdělávací oblasti UaK a možností zapojení se do spolupráce

V tomto ohledu doporučujeme sledovat webové stránky velké revize RVP ZV – dostupné na <https://velke-revize-zv.rvp.cz/>. V případě zájmu o zapojení se do širší konzultační skupiny vzdělávací oblasti UaK je možné využít kontakt lydie.valesova@npi.cz.